

Dokumentation

Sex och samlevnadskurs

Vänersborg, på Bohus-Malmön

oktober 2001

Namnståupp

Gruppen sitter i cirkel. Först reser sig var och en i tur och ordning och i lugnt takt och säger sitt förnamn. Därefter går man ett varv till, men den här gången säger gruppen namnet på den person som reser sig. Upprepa någon gång och därefter ta varvet åt andra hållet.

Ta utrymme i rummet

1. Gruppen går runt i rummet oplanerat och utan bestämt mål. Gruppledaren säger stopp och ber deltagarna observera att alla tar ett litet utrymme runt sig i rummet.
2. Gruppen går runt och en av deltagarna som känner för det, stannar. Hela gruppen skall nu stanna. När en annan deltagare tycker det är dags att gå igen går hela gruppen. Gruppledaren ber deltagarna vara observanta på samspelet i gruppen, så att gruppen blir som en helhet.
3. Nu är det en person som skall börja gå. När gruppen stannat och det är dags att börja gå igen är det två personer som skall starta, men inte fler, därefter tre personer osv. Detta kräver att man är mycket samspelade och koncentrerade i gruppen. När det blir fler än det skulle vara börjar man om från början.

Heta stolen -lekvarianten

Gruppen sitter i cirkel i rummet. En av stolarna är heta stolen - frågestolen. Den som sitter där får fråga de andra om något t.ex. alla som har vita strumpor byter plats, alla som kysst någon byter plats. Den frågande skall själv snabbt bege sig från frågestolen och söka upp första bästa lediga stol. Den som inte hittar någon ledig stol hamnar på frågestolen.

Här kommer vi

Dela gruppen i två halvor. Varje halva bestämmer hur den skall gestalta ett gemensamt tema, t.ex. "en barnbok". Grupperna får en stund på sig att fundera och diskutera hur de skall göra. Därefter börjar gestaltningen. En av grupperna får börja, de tar armkrok i varandra och marcherar över golvet "här kommer vi, här kommer vi..." Den mottagande gruppen

säger stopp när de är på lagom betraktningsavstånd. Gestaltningen börjar och stopp-gruppen får börja gissa. När de gissat rätt, får gestaltningsgruppen börja springa tillbaka till sitt bo, men först då. Om stoppgruppen lyckas tafatt några blir de med i deras grupp istället. Därefter är det den andra gruppens tur att gestalta. Övningen underlättas av om lokalen är rymlig och ledaren i början delar ut uppgifter till gruppen.

Stå i ordning

Dela gruppen om den är stor i två grupper. Be gruppen att under total tystnad lösa en uppgift som i det här fallet är att inordna gruppen i ordning med den som har ljusaste håret längst fram och mörkaste längst bak. Man kan också använda skostorlek, ålder, födelsedag inkl. månad, ögonfärg, längd, som variabel.

Kasta flaskor

Deltagarna står i ring och grupplederen har tre-fyra flaskor i beredskap. Flaskorna kan vara av PET-typ (plast) ca 50 cl är en lämplig storlek.

Grupplederen börjar med säger mottagarens namn och kasta en flaska till denne. Denne säger näste mottagares namn och kastar vidare. Gå ett varv till alla haft flaskan. Därefter tar grupplederen flaskan igen, säger namn och kastar till samma person igen. Efter en stund kan man lägga till en flaska till och en flaska till efter hur många gruppen klarar att hålla igång samtidigt. Be gruppen vara observanta på att det krävs koncentration och gärna någon slags gemensam gruppritm för att detta skall fungera.

Värderingsövningar

Prickfrågor

Bestäm dig för ett tema - t.ex. detta är mobbning. Formulera enkla men varierade situationer på vad som kan vara, eller inte vara mobbning. Skriv detta i stor stil på A4 papper - rätt många påståenden behövs.

Låt deltagarna markera de lapper som de tycker skildrar mobbning. Om det är intressant att visa könsskillnader kan pojkar t.ex. skriva ett kryss och flickorna ett ”o”.

Diskutera utfallet i gruppen.

Värderingsfrågor

Aktiva värderingar är en metod att träna sig i konsten att ta ställning och att bli medveten om hur värderingar, egna och andras styr våra liv.

Deltagarna tar ställning genom att byta plats om de instämmer i en fråga. Den formen av aktiva värderingar vi använder är ett sätt att föra ett samtal. Om man vill börja mjukt kan man låta gruppen först byta plats

utan att kommentera, men utveckla övningen genom att senare låta gruppen diskutera.

Det viktiga är att man inte tillåter deltagarna att håna varandras åsikter, men väl bemöta dem.

Frågor

Vänskap - självförtroende

Jag tycker att en god vän aldrig sviker

Jag tycker att man kan vara förälskad i en god vän.

Jag tycker att man skall berätta allt för sin bästa vän.

Jag tror att killar och tjejer kan vara bara vänner.

Jag tycker att en god vän alltid ställer upp även om man är ledsen och nere.

Jag tycker att det vore skönt att vara äldre.

Jag tycker att man håller fast vid en bra kompis även om man blir tillsammans med en kille.

Jag tror att vänskap varar hela livet.

Jag tror inte att man behöver några vänner när man gift sig.

Jag tror att tjejer bara kan ha en bästis, killar flera.

Jag tror att man är säkrare på sig själv när man är vuxen.

Jag tror att alla känner sig ensamma ibland.

Jag tycker att vuxna lägger sig i för mycket.

Kärlek - sex

Jag tycker att kärlek ibland kan vara jobbigt.

Jag tror att tjejer har lättare att visa att dom är kära än killar.

Jag tror att killar pratar mer om sex än tjejer.

Jag tycker att det förekommer för mycket sex på TV.

Jag tror att porrtidningar kan lära mig något om sex.

Jag tycker att man skall vara förälskad i den man ligger med.

Jag tycker att tjejer och killar har samma skyldigheter när det gäller sex.

Jag tycker att det är viktigt med romantik.

Jag tycker att det är fult att vara svartsjuk.

Jag tycker att skolas sex- och samlevnadsundervisning är bra.

Jag tycker att det är lätt att tala om sex.

Jag tycker att trohet är det viktigaste i ett förhållande.

Jag tror att vuxna över 45 inte har så mycket sexliv.

Jag tror att det är bra med flera förhållanden innan man gifter sig.
Jag tror att unga har lättare för att bli kåra än äldre.
Jag tror att det bara är killar som tar initiativ till sex.
Jag tror att tjejer ofta ställer upp på sex fast de inte vill.
Jag tycker att utseendet har stor betydelse när man tänder på någon.
Jag tycker att pornografin borde förbjudas.
Jag tror att alla är mogna för samlag när de fyllt 15 år.
Jag tror att tjejer behöver mera ömhet än killar.
Jag tror att man kan älska en och samma person hela livet.
Jag tycker att folk skiljer sig för lätt.
Jag tror att tjejer är mer beroende av vad andra tycker än killar.

Preventivmedel

Jag tycker att det borde vara gratis med kondomer.
Jag tycker att kondom bara är killens ansvar.
Jag tror att ungdomar i regel använder preventivmedel när de ligger med varandra.
Jag tycker att det är fel att bara kvinnan får bestämma om abort.
Jag tycker att alla barn som föds skall vara planerade.
Jag tycker att det är pinsamt att köpa kondomer.

Könsroller

Jag tycker att killar ofta spelar tuffare än vad dom är.
Jag tror att killar och tjejer tänker väldigt olika.
Jag tror att tjejer ofta har sämre självförtroende än killar.
Jag tror att många killar skulle vilja gråta oftare.
Jag tycker att killar är bättre på att hålla hemligheter än tjejer.
Jag tycker att killar håller ihop mer än tjejer.
Jag tycker att killar är mer tekniska än tjejer.
Jag tror att killar har lättare att komma över olycklig kärlek än tjejer.
Jag tror att tjejer är mer intresserade av att ha förhållanden än killar.
Jag tycker att tjejer är bättre på att lyssna än tjejer.
Jag tror att killar är mer intresserade av vad kompisarna i gänget tycker än vad tjejerna är.
Jag tror att tjejer ofta förväntar sig att killen skall bestämma.
Jag tycker att fler män borde arbeta inom barnomsorgen.
Jag tycker att det skulle vara fler kvinnor i politiken.

Jag tycker att tjejer och killar behandlas olika i skolan.

Jag tycker att kvinnor och män bör dela arbetet i hemmet lika.

Jag tror att mammor är bättre på att ta hand om barn än pappor.

Jag tycker att män skall ha högre lön än kvinnor.

Jag tror att kvinnor är sämre på att reparera saker som går sönder än män.

Jag tror att flickor och pojkar får samma uppfostran.

Jag tror att flickor hjälper till mera hemma än pojkar.

Jag tycker det är lätt att vara kompis med både pojkar och flickor.

Jag tycker att pappor skall vara hemma med sina barn när de är små.

Jag tror att man ser på olika sätt på killar som legat med många och på tjejer som gjort samma sak.

Jag tycker att kvinnor och män bör arbeta lika mycket utom hemmet.

Jag tycker att kvinnor och män bör uppvakta varann lika mycket.

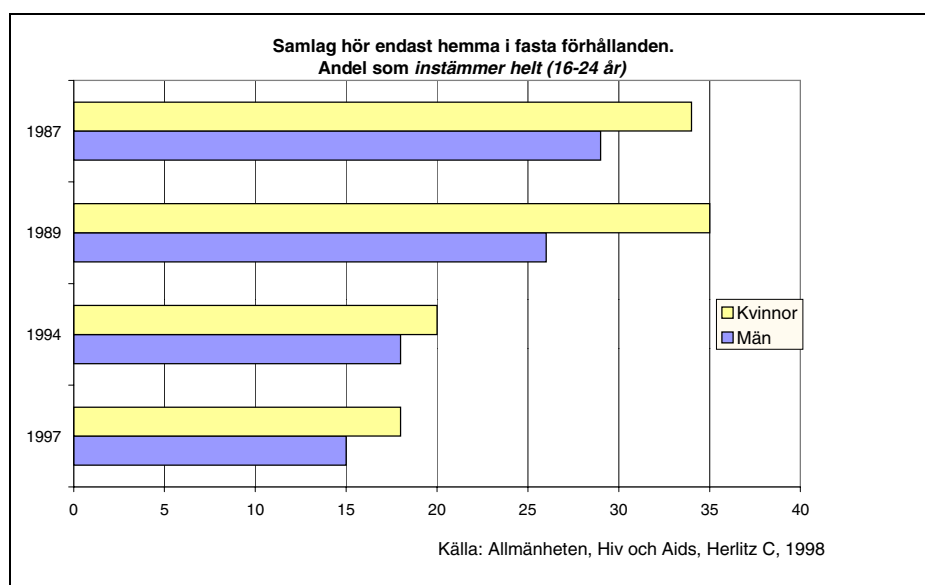
Jag tror att killar vågar mer än tjejer.

OH från föredragen:

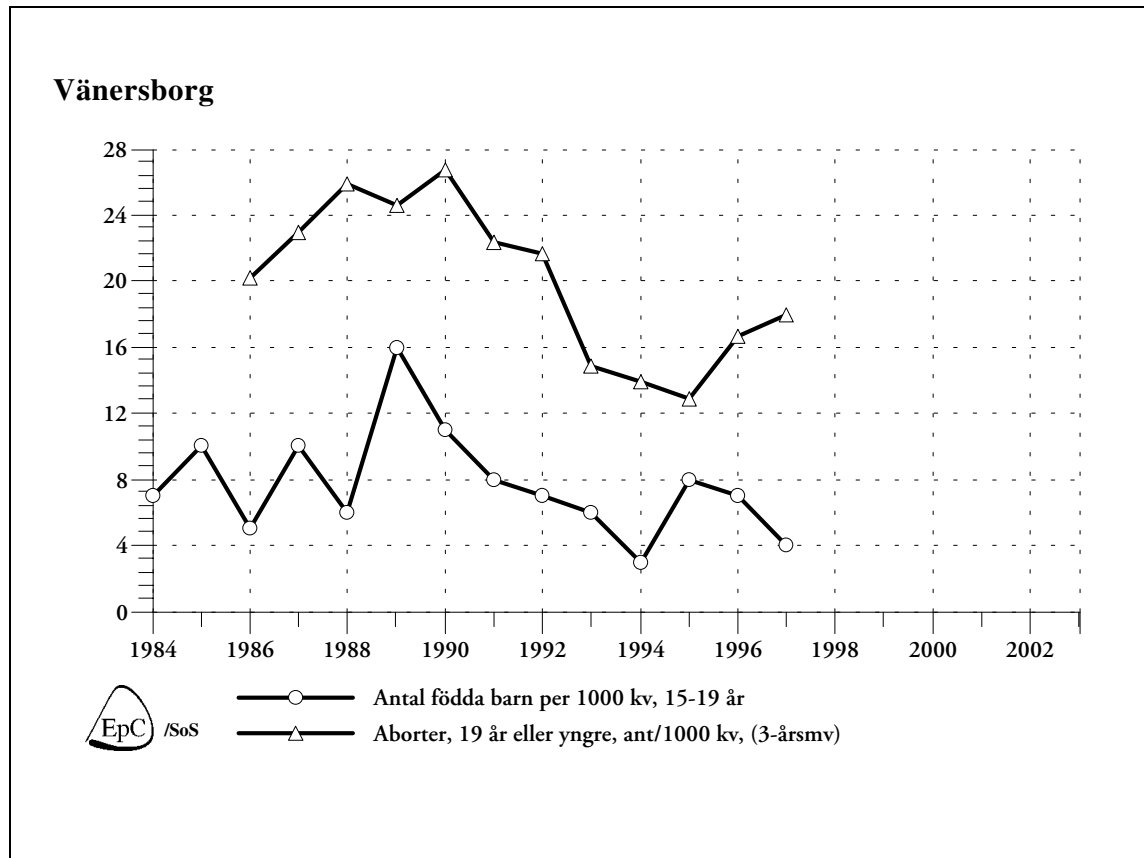
Evas föredrag om skolverkets granskning finns på webbplatsen:

www.blanck.se/modern/arkivet

Pers föreläsning:

Abortstatistik

Sex och samlevnad kan bestå av många teman

Teman:

- Kärlek, förälskelse, svartsjuka
- Relationer
- Vänskap
- Sorg, ensamhet
- Sexualitet, homosexualitet
- Identitet, självuppfattning
- Pubertetsutveckling, fysisk och psykisk
- Genus manligt/kvinnligt, könsroller
- Samlevnadsformer, familjen förr och nu
- Etik och moral
- Pornografi
- Prostitution
- Sexuella övergrepp
- Sex och droger
- Kulturella aspekter
- STD - sexuellt överförbara sjukdomar
- Preventivmedel kondomer
- Önskad graviditet, aborter
- Vardagsjuridik
- Konflikt och krishantering
- Social- och gruppsykologi

Resultat av grupparbete, ”spånskiva”:

Grupp 1, ungdomar:

Klassen bestämmer, ge barn förtroende	Känslor på olika nivåer skall tas upp tidigt
Kulturella aspekter	För och nackdelar t.ex. klotter och identitet
Identitet, Självkänsla, självuppfattning	Prata problem, få inse
tysta barn och ungdomar uppmärksammas	blnda killar och tjejer ibland på idrotten
Var den du är, nöjd, du duger	Uppmärksamhet på fixering, inte vara normal
Respektera varandra	Skola har ansvar i skolan
Föräldrar har ansvar hemma	Gruppdiskussioner - mindre klasser
Föräldramöten	Konforonbtera lärare om man är missnöjd.
Sex dag	Föreläsningar
Ungdomar som undervisar ungdomar	

Övriga

* Värderingsövningar i blandade grupper. Ungdomar och vuxna kan ge varandra mycket. Mötas på lika villkor. Återkommande under högstadiet och gymnasiet.

* Känslor/relationer/familjebildning/ kulturella skillnader , från förskoleklass

* Gymnasiet utbilda förebilder bland äldre 3:orna så de träffar de yngre klasserna. 1:orna + 7-9. Under flera år. Utbilda nya teor varje år.

* Avsätta tid för planering på studiedagar.

* temadgara bestämt innehåll för varje årskurs.

* Dansprojekt Lära dansa behöver ej berusa sig då de blir säkrare i sin roll.

* Temaveckor t.ex. 8 veckor 60 minuter/vecka.

*Mer förebyggande arbete.

* Ha möjlighet att komplettera undervisningen med prffsföreläsare.

* Hitta ett system där vi vet vad alla ungdomar får för udnervisning och när. Samordning och kvalitetskontroll.

* Att det integreras i ett kärnämne så att ingen undkommer ämnet. Kanske idrott (som inte går att välja bort) eller religion eller svenska.

* Att skapa tydliga planer i ämnena sv, rel, no, idrott. Där det står vilket ämne som svarar för vad och vilket som tar olika bitar.

* Återkommande diskussioner om ämnet så att det inte blir ”överstökad”.

* Få in sex och samlevnad naturligt i ämnen så att det känns lika viktigt som andra stora bitar.

* Stöd till peagoger som arbetar med detta i form av diskussioner, kurser. idébanker och litteratur.

* Att det finns resurser och möjlighet att ta emot efter efterfrågan. Ex Ungdomshälsn besöks mer och mer av pojkar. Hur hanteras det? Vidareutbildning, mer resurser.

* Större kunskap om olika religionskonflikter i ämnet sex och samlevnad. Hur hanterar vi dessa frågor? Hur bemöter vi elev/föräldrar?

' Möjligheter att blanda grupper/diskussionsgrupper med både vuxna och barn/ungomar. Kanske med en inlånad diskussionledare?

* Hur blir vi samtalsledare?

Ungdomarna sa:

* Arbeta mer med självkänslan.! Platsbröst är inte normalt.

* Mer teje- och killmässor

Per Blanck och Eva Annerås, för proj. Sex och samlevnad i en modern skola

- * Alla ska få möjlighet att synas, göra sig hörda.
- * Mer diskussioner. Tid till diskussionsomner och samtal.
- * Dialog mellan föräldrar och lärare så att det följs upp hemma.

Sex och samlevnad

Föräldrainformation	Studiebsök	Eget ämne?
Integrera i olika ämnen	Utgår från vetenskaplig grund	Kill/tjejdagmässan
Ringsamtal	musik	Fortbildning för all personal
små grupper diskussion med vuxen	Dans skoldans och på gympan	fester
fortbildning ungdomskulturer		